

“Ilmiy tadqiqotlarni amaliyotga joriy qilishning muammo va yechimlari” mavzusidagi onlayn xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallar to‘plami. NamDU - 2026-yil 20-21-fevral
FARMAKOLOGIYA FANINI KOMPETENSIYAVIY YONDASHUV ASOSIDA
BAHOLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH

Xasanboyeva Nafisaxon Abdullojonovna
Farg‘ona jamoat salomatligi tibbiyot instituti
“Xalq tabobati va farmakologiya” kafedrası katta o‘qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18974694>

Annotatsiya: Ushbu tezis farmakologiya fanini o‘qitishda kompetensiyaviy yondashuv asosida baholash tizimini takomillashtirish masalasini ilmiy jihatdan tadqiq etadi. Tadqiqotning maqsadi tibbiyot oliy ta‘lim muassasalarida talabalarning klinik farmakologik kompetensiyalarini ob‘ektiv o‘lchash uchun zamonaviy baholash vositalarini ishlab chiqishdan iborat. Amaliyotga asoslangan baholash metodlari va strukturalashtirilgan klinik imtihon usullari tahlil qilinib, ularning talaba tayyorgarligiga ta‘siri empirik ma‘lumotlar orqali asoslab berilgan. Natijalar baholash tizimini qayta loyihalash zarurligini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: kompetensiyaviy yondashuv, farmakologik kompetensiya, baholash tizimi, ob‘ektiv strukturalashtirilgan klinik imtihon, kliniko-farmakologik muhokama, reyting tizimi, o‘quv natijasi, tibbiy ta‘lim, amaliy ko‘nikma, portfel baholash.

Bugungi kunda tibbiy ta‘limni modernizatsiya qilish jarayonida kompetensiyaviy yondashuv xalqaro miqyosda etakchi pedagogik paradigma sifatida tan olinmoqda. Jahon sog‘liqni saqlash tashkilotining ma‘lumotlariga ko‘ra, klinik xatolarning 60 foizdan ortig‘i farmakoterapiyani noto‘g‘ri qo‘llash bilan bog‘liq bo‘lib, bu ko‘rsatkich tibbiy ta‘limdagi baholash tizimining yetarli darajada takomillashtirilmaganligini aks ettiradi. Qolaversa, an‘anaviy imtihon shakllari talabalarda mustaqil klinik qaror qabul qilish qobiliyatini to‘liq nazorat qila olmasligi ilmiy adabiyotlarda keng muhokama qilinmoqda. Farmakologiya fanida baholash tizimini kompetensiyaviy yondashuv asosida takomillashtirish uchun avvalo “kompetensiya” tushunchasini aniq belgilash zarur: kompetensiya - bu bilim, ko‘nikma va munosabatlarning integratsiyalashgan majmui bo‘lib, muayyan kasbiy vaziyatda samarali harakatlanish imkonini beruvchi individual xususiyatdir. Farmakologiya kontekstida bu tushuncha dori vositalarining farmakodina-mikasi va farmakokinetigini tushunish, ularning o‘zaro ta‘sirini tahlil qilish hamda bemorga individual dozlash rejimini asoslash ko‘nikmalarini o‘z ichiga oladi. An‘anaviy yozma imtihon va og‘zaki so‘rov usullarining asosiy kamchiligi shundaki, ular asosan reproduktiv bilimni o‘lchab, amaliy kliniko-farmakologik muhokama qobiliyatini chetlab o‘tadi. Bu borada ob‘ektiv strukturalashtirilgan klinik imtihon usuli - klinik ssenariylar va standartlashtirilgan bemorlar ishtirokidagi ko‘p stantsiyali baholash formatiga asoslangan metodologiya - yevropaning yetakchi tibbiyot universitetlarida farmakologik kompetensiyani aniqlashning eng ishonchli vositasi sifatida e‘tirof etilgan. Mazkur format talabdan dori vositasini tanlashni kliniko-patologik asoslab berishni, nojo‘ya ta‘sirlarni bashorat qilishni va muqobil terapevtik strategiyani taqdim etishni talab qiladi. Bundan tashqari, portfel baholash tizimi - talabning kasbiy rivojlanish jarayonini uzluksiz kuzatib boruvchi hujjatlashtirilgan ko‘rsatkichlar to‘plami - kompetensiyalar shakllanishining dinamikasini aks ettirish jihatidan muhim ahamiyat kasb etadi. Har bir talabning klinik farmakologik tahlil ko‘nikmasi semestral kesimda kuzatilib, formativ va summativ baholash o‘rtasidagi muvozanat ta‘minlanishi lozim. Tadqiqot natijalariga ko‘ra, kompetensiyaviy baholash tizimiga o‘tgan guruhlarda talabalarning klinik muhokama sifati an‘anaviy guruhga nisbatan statistik jihatdan sezilarli darajada yuqori bo‘lgan.

Farmakologiya fanida kompetensiyaviy baholash tizimini joriy etish talabalarning klinik farmakologik tayyorgarlik sifatini oshiradi va tibbiy ta‘limni xalqaro standartlarga yaqinlashtirish uchun asosiy strategik yo‘nalish hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Хмелевская, И. Г. Компетентностный подход в медицинском образовании: теория и практика / И. Г. Хмелевская. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2018. - 224 с.
2. Миллер, Дж. Оценивание клинических компетенций / Дж. Миллер // Академическая медицина. - 1990. - Т. 65, № 9. - С. 63-67.
3. Нестеренко, В. Г. Объективный структурированный клинический экзамен в подготовке врача / В. Г. Нестеренко, Т. В. Сологуб. - Санкт-Петербург : СПбГМУ, 2015. - 180 с.

“Ilmiy tadqiqotlarni amaliyotga joriy qilishning muammo va yechimlari” mavzusidagi onlayn xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallar to‘plami. NamDU - 2026-yil 20-21-fevral

4. Frank, J. R. The CanMEDS 2005 Physician Competency Framework / J. R. Frank. - Ottawa : The Royal College of Physicians and Surgeons of Canada, 2005. - 56 p.